

MUZEJ DOSTOJEVSKI

**NATALIA TUIMEBAEVNA
ASHIMBAEVA**

**Literarno-memorijalni muzej
F. M. Dostojevski, Sankt
Petersburg, Rusija**

Na broju 5, u ulici Kuznjecki, Fjodor Dostojevski proveo je posljednje godine svojega života. U jesen 1878. pisac se uselio sa svojom obitelji u stan broj 10 na drugom katu.

U tom stanu, u ulici Kuznjecki, Dostojevski radi na slavnom govoru u čast Puškina i piše svoj roman *Braća Karamazovi*. Iznenadna ga je smrt 28. siječnja 1881. prekinula u pisanju drugog dijela romana. Godine 1957. na zgradu je postavljena spomen – ploča, a 90 godina nakon

njegove smrti u istoj je zgradi otvoren književni spomen-muzej Fjodoru Dostojevskom.

Kuća u ulici Kuznjecki bila je obična stambena zgrada sa stanovima za iznajmljivanje. Stan obitelji Dostojevski bio je najveći, sa šest soba. Lijevo od ulaza nalazila se *Dnevna soba*. Desno je bila *Kuhinja*. A nasuprot ulaznim vratima bila je *Praonica*.

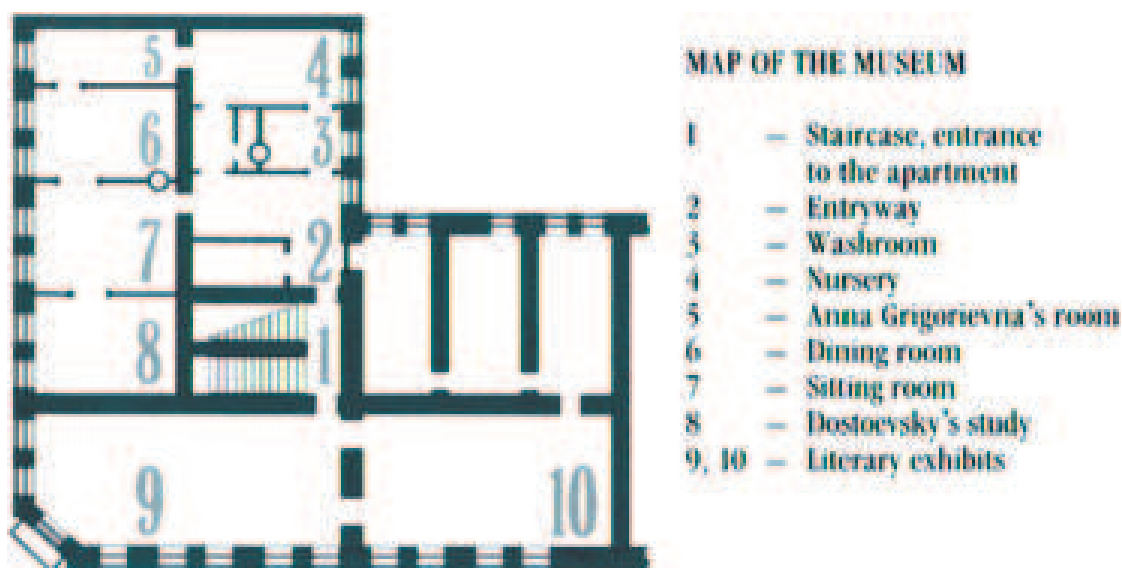
Kroz nju se ulazilo u *Dječnu sobu*, gdje su živjela piščeva djeca, Ljubov i Fjodor. Dostojevski je obožavao djecu. Smatrao je da život bez njih nema smisla, nastojao je s njima provoditi što više vremena: vodio ih je u kazalište i u šetnje. Navečer bi im čitao knjige, nastavljajući time obiteljsku tradiciju.

Soba piščeve supruge Ane Grigorijevne nalazila se uz dječju. Bila je njemu najbližija osoba i potpora u svim teškoćama. Zajedno su proveli 14 godina. Te godine Ana Grigorijevna smatra naj sretnijim razdobljem svojega života. Nakon muževe smrti napisat će: “Bio je sunce mojeg života”.

U *Blagovaonici* se cijela obitelj u 6 sati uvečer okupljala. Dostojevski je često pozivao prijatelje da večeraju s njegovom obitelji. Volio je primati goste u svojem domu. Vrući samovar uvijek se ostavljao za njega u blagovaonici – dok je radio, često je pio čaj koji bi sam pripremio. Dostojevski je često pozivao goste i primao ih u *Dnevnoj sobi*. Dok je živio u tom stanu, već je bio slavan pisac. Posjećivali su

Slika 1. Ulazna vrata stana Dostojevskog

Slika 2. Tloclrt Memorijalnog muzeja F. M. Dostojevski

ga brojni ljudi. Mladi su ga voljeli, zvali su ga prorokom, učiteljem.

Najvažnija soba u stanu bila je piščeva *Radna soba*. U njoj nema nepotrebnih predmeta. U sredini se nalazi velik radni stol. Na njemu je uvijek bio savršen red. Dostojevski bi radio noću, pa su zbog toga na stolu uvijek stajale dvije svijeće. I neizbježna čaša čaja. U toj bi se sobi odmarao, na svojoj ležaljci. Iznad nje visi fotografija Rafaelove *Sikstinske Madone*.

Ista je fotografija visjela u radnoj sobi Versilova, jednog od likova iz njegova romana *Mladić*. Dostojevski je prvi put vidio to sliku u dresdenskoj Pinakoteci. Prema pisanju Ane Grigorijevne, dugo bi stajao ispred slike i sanjario kako bi bilo lijepo imati njezinu kopiju. Šest mjeseci prije smrti prijatelji su mu poklonili tu najdražu sliku.

U *Književnoj* je sobi izložena je građa iz piščeve biografije i njegova stvaralaštva. Na jedinstvenom planu grada *Sankt Peterburg Dostojevskog* prikazane su adre-

se piščevih stanova u gradu, kao i adrese likova iz romana čija se radnja zbiva

Slika 3. Cilindar F. M. Dostojevskog

Slika 3. Detalj postava romana *Bjesovi*

u tom gradu. Tijekom svojega života u Sankt Peterburgu Dostojevski je promijenio 20 adresa. Gotovo svi njegovi stanovi nalazili su se na uglu zgrada na raskrižju.

Iz mnogih stanova u kojima je Dostojevski živio vidjeli su se crkveni zvonici. Zgrada u ulici Kuznjecki u blizini je crkve Majke Božje s Vladimirske ikone. S balkonskog prozora piščeve sobe pruža se jedan od njegovih najdražih pogleda na Sankt Peterburg.

Dostojevski je stigao u Sankt Peterburg u svibnju 1837., a prvih je petnaest godina života proveo u Moskvi. Pet je godina

studirao na Vojnoinženjerskom učilištu u Palači Mihailovski.

Prvi roman, *Bijedni ljudi*, donio je Dostojevskom veliki uspjeh. “Moja je slava dosegla kulminaciju”, šaljivo je govorio svojem bratu.

Godine 1847. Dostojevski postaje članom socijalističkog kruga koji je svakog petka održavao sastanke u domu Mihajla Petraševskog. Članove kruga “Petraševski” oduševile su ideje francuskih utopista, teorija Charlesa Fourriera o zlatnom dobu čovječanstva, a sanjali su o “zlatnom dobu” Rusije. No, 23. travnja 1849., uvečer nakon prijave agenta Ministarstva unutarnjih poslova, uhićeni su svi članovi kruga “Petraševski”.

Deset je godina Dostojevski bio istrgnut iz normalnoga života i doslovce nije mogao pisati: najprije je bio u samici u

Slika 4. Detalj stalnog postava romana *Braća Karamazovi*

Tvrđavi Petra i Pavla u Sankt Peterburgu, zatim je poslan na prisilni rad u tamnicu u Omsk, a na kraju je na šest godina prognan u Sibir.

Šezdesetih godina 19. stoljeća Dostojevski se vraća književnosti, objavljuje književno-umjetničke dnevnik *Vrijeme* i *Epoha*, putuje Europom.

U drugoj je sobi izloženo pet velikih romana Dostojevskog: *Zločin i kazna*, *Idiot*, *Demoni*, *Mladić* i *Braća Karamazovi*. Od jednoga do drugog romana posjetitelji putuju kroz sliku uskih, skučenih, iritantno nepravilnih soba niskih stropova, s malim prozorima i uništenim namještajem. Slika s elementima skučenosti tipična je za piščevu percepciju prostora.

U Književnoj sobi svijet piščevih romana rekonstruiran je prema njegovim zapisima. Instalacije sastavljene od knjiga, svakodnevnih predmeta, fotografija i slikovnog materijala koje Dostojevski spominje u svojim tekstovima stvaraju "slike romana", pobuđujući asocijacije u posjetitelja.

DOSTOEVSKY MUSEUM

In November 2006 the Dostoevsky Museum in St. Petersburg will celebrate its 35 years. The Museum was opened for the 150th anniversary of Dostoevsky's birth, in the writer's last apartment. Over the years the museum developed its own

principles of work, occupied its own niche within the city's cultural area. The museum's mission is to preserve, collect and promote Dostoevsky's heritage in accordance with modern cultural and museological trends, to elaborate new forms of presentation of the museum's exhibitions and of interaction with its audience. The writer's memorial apartment was restored, his work study reconstructed, some of his personal items preserved. When reconstructing the writer's apartment, our task was to attain a maximal authenticity of the writer's apartment atmosphere with limited possibilities. Over the years of its existence the accuracy of principles upon which the memorial exposition had been based was confirmed.

In the Museum's structure, the writer's memorial apartment is a constant, a semantic center of the Museum. Another principle underlies the Literary exposition: it is a narration of the writer's life and creative work in a historical and literary context. In the Literary exposition it is crucial to present in-depth Dostoevsky's creative work, using expressive artistic methods, following new tendencies in museology, new esthetic criteria. The first exposition was created in 1971, the second - in 1996. At present, we are working on a new - third version of the exposition (plan 2007).

The Museum is successfully developing. In 1996-2005 bright projects were realized "Wandering with Dostoevsky", "Dostoevsky's Theatre" by Andrzej Wajda, and others, exhibitions of contemporary artists are constantly held at the museum. A theatre was created inside the museum, in which plays after Dostoevsky's writings are performed. The Museum earned reputation of a scientific research center - annually, the museum holds the International conference "Dostoevsky and World culture", publishes scientific collections. The Dostoevsky Museum is active and open to communication.